

Automatiske kontroller i forbindelse med kortperiodiske data

Af Arne Oksen, SEGES Erhvervsøkonomi

Formål

For at kunne anvende kortperiodiske data er det en forudsætning, at validiteten er på et tilstrækkeligt højt niveau, og at outliers automatisk er holdt ude, f.eks. via en form for mærkning.

Det kræver, at driftsleder, revisorassistent eller controller får systematiske og automatiske meldinger om datakvaliteten så hurtigt som muligt i forbindelse med kontering eller automatisk overførsel af data.

Der er i dette notat taget udgangspunkt i ERP systemet Ø90, som er langt det mest udbredte ERP-system i landbruget. Det er samtidigt det ERP-system, hvor der forventes at være det højeste kontrolniveau i forhold til datavaliditet til f.eks. analyse- og benchmarkingformål indenfor landbrug.

Definition af kortperiodiske data

Med "kortperiodiske data" menes data på kortere periode end data, der er bearbejdet til på årsniveau eller tilsvarende opgjorte data. Kortperiodiske data skal i denne sammenhæng forstås som data på fakturerings- og konteringsniveau. Ethvert køb, salg, ind- eller udbetaling, fakturering eller anden aktivitet, der medfører en økonomisk registrering, opfattes derfor som kortperiodiske data.

Eksempler på områder hvor anvendelse kortperiodiske data er central

- Renteberegning af kassekredit og lån generelt
- Oplysninger vedrørende det enkelte lån
- Prisdata på de fleste salgsafgrøder og køb af foder – for hver handel
- Gødningsdata
- Planteværn
- Salgs- og købsdata på sopolte, smågrise, slagtesvin, kvier, udsætterkøer mv.

Beskrivelse af indhold i notat

Notatet opsummerer de kontrolfaciliteter af økonomiske data der findes i dag. Desuden analyses behovet for kontrol af udvalgte områder, hvor kortperiodiske data kan give værdi for at afdække kvaliteten af data uden særlige automatiske valideringsværktøjer.

Det drejer sig om en analyse af kortperiodiske data for salg og køb af korn i perioden 2013 til 2018. Her ses på outliers for at vurdere behovet for kontroller, hvor data fødes. Ligeledes vises betydningen af månedsdata fremfor årsgennemsnit til f.eks. statistiske formål. I bilag 1 findes månedsopgørelser af kornpriser fra perioden 2013 – juni 2018. Disse data er baseret på kontering af de enkelte fakturaer.

Desuden er der foretaget en analyse af dashborddata for en mindre gruppe af bedrifter. I bilag 2 er det analyseret i, hvilken grad disse data fødes med fejl og hvor automatisk validering i forbindelse med, at de enkelte fakturaer anvendes i et dashboard, kunne have givet data større værdi. De mest hyppige fejl er angivet.

Bogføringsformer

Bogføring kan i Ø90 finde sted på følgende måder

1. Manuel bogføring
2. Kontoudtogskontering (KU)
3. Automatisk dataoverførsel (DA)

4. e-faktura
5. Nem-faktura

Kontoudtogskontering er i relation til kontrol at ligestille med manuel bogføring. Nem-faktura og e-faktura er i relation til kontrol baseret på samme princip som automatisk dataoverførsel.

Med hensyn til kontrol i forbindelse med bogføring er det derfor tilstrækkeligt at forholde sig til manuel bogføring og automatisk dataoverførsel.

Nuværende kontroller

I Ø90 findes der på nuværende tidspunkt forskellige former for kontroller. Disse er angivet nedenfor.

1. Kontroller (aflusning) i forbindelse med manuel kontering
2. Kontroller (aflusning) i forbindelse med automatisk dataoverførsel
3. Kontroller i forbindelse med opgørelser (moms, skat og årsrapport)
4. Kontroller i forbindelse med fordelingsanalyser
5. Manuelle kontroller af data efter opgørelser er afsluttet til vurdering af data samlet set er valide (sammenhæng driftsgrenseresultater med total økonomi, væsentlige nøgletal)
6. Kontroller i forbindelse med budgettering
7. Kontroller i forbindelse med budgetopfølgning

Evaluering af nuværende kontroller

Ad 1 Kontroller i forbindelse med manuel kontering – aflusningskoder

Disse kontroller vedrører bogføringsdata. I forbindelse med manuel kontering er det muligt at definere en række såkaldte aflusningskoder på lands- eller kreds niveau. Aflusningskoderne kan ikke defineres på ejendomsniveau (for den enkelte virksomhed). Koderne defineres for det enkelte kontonummer. Der er mulighed for følgende aflusning:

- T fejlmelding, hvis der ikke er angivet en tekst ud for det konterede beløb
- K1 fejlmelding, hvis der ikke er angivet kvantum1 når der er et beløb
- K2 fejlmelding, hvis der ikke er angivet kvantum2 når der er et beløb
- F fejlmelding, hvis der er angivet et beløb med forkert fortegn
- Pr fejlmelding, hvis der ikke er angivet et produktionsgrensnummer

Kontoplan [x]		Forvalgs-koder										Aflusningskoder										Control										Åbningskoder										Betegnelse										Ajouført										Slettes
Kontor	Tekst	M	St	V	P	Prod	T	K1	K2	F	Pr	A	Beløb	Kv1	M	OM	ES	ED	SS	SD	ID	Kv1	Ret	Kv2	Ret	Al	Dato																																			
3300 00	Mælk salg	U		1	1	6100	-	J	-	P	J					A	A	A	A	A	A	Kg	☐	Fe	☐			25-09-03	☐																																	
3300 03	Mælk logistiktilæg	U		1	1	6100	-	-	-	P	J					A	A	A	A	L	R	A	Kg	☐		☐	CAH	09-10-19	☐																																	
3300 10	Mælk kvalitetstilæg	U		1	1	6100	-	-	-	P	J					A	A	A	A	L	R	A	Kg	☐	Fe	☐	CAH	09-10-19	☐																																	

I ovenstående eksempel er der J (ja) til, at der skal være kvantum (KV1) ved salg af mælk (konto 3300 00). Under betegnelse fremgår det, at kvantum 1 skal angives i kg. Betegnelse er direkte koblet op på at vise hvilke enheder KV1 og KV2 anvender ved det konkrete kontonummer.

Ad T

Aflusningen giver mulighed for, at der skal være en posteringstekst på alle konteringer ved det pågældende kontonummer. Om teksten giver relevant information eller er sigende, er ikke muligt at kontrollere.

Ad K1

Aflusningen giver mulighed for at gøre opmærksom på, at der skal angives kvantum, hvis der er et beløb. Der indgår ikke mulighed for at afgrænse aflusningen til f.eks. ikke at gælde, hvis beløbet er ubetydeligt. Der er heller ikke mulighed for at tjekke, om kvantum er angivet i korrekt enhed. Ved en række poster kan det være et problem, idet kvantum fra leverandøren kan være angivet i kg, antal sække af 50 kg eller måske antal paller. Det er derfor ikke sikkert, at kvantum eller pris pr. enhed er anvendelig til f.eks. benchmarking, så længe aflusningen er så relativ simpel.

Det er ikke muligt at angive max./min. grænser ved aflusning. Derved fanger aflusningen ikke, om der er anvendt forkert enheder. Det kan f.eks. være antal sække i stedet for kg.

Ved mange indtægts- og udgiftsbilag er korrekt angivelse af kvantum 1 en forudsætning for at kunne beregne en enhedspris. Og pris pr. enhed er ofte en væsentlig information i såvel benchmarking som økonomiske analyser. Hvis der indgår mange bilag på salg af samme vare – hvilket er ganske normalt – vil manglende KV1 angivelse på ét enkelt bilag have den uheldige konsekvens, at antal enheder vil være fejlråmt, men ikke mere end at pris pr. enhed set på den samlede omsætning ser tilforladeligt ud. Fejlen vil således drukne i mængden, og den beregnede pris pr enhed vil blive accepteret, selv om den er fejlagtig.

Ad K2

Denne er helt identisk med KV1, men indeholder blot en anden enhedsbetegnelse. Hvis det f.eks. er salg af slagtesvin, indeholder KV1 styk, og KV2 indeholder slagtevægt i alt i kg. Ved salg af smågrise, svin og slagtekulve er såvel styk (KV1) som kg (KV2) nødvendige oplysninger. Også andre steder er der relevant med kvantumoplysninger.

Ad F

Ved mange kontonumre kan et bilag kun indeholde enten positive eller negative værdier. Her afluses poster, hvor beløbet har det modsatte fortegn. Det er f.eks. ved vedligeholdelseskonti, da er angivet et M, således disse konti kun kan indeholde negative værdier. Hvis der udbetales erstatning (positivt beløb) skal dette placeres på en særskilt konto, som kun kan indeholde positive værdier (P). Fortegnsaflusning anvendes i høj grad til at sikre, at bogføringsloven overholdes.

Ad Pr

Denne anvendes til at tjekke, at der er produktionsgrensnummer påført i forbindelse med kontering. Hvis der er markeret i kolonnen Pr ved et kontonummer, skal der være et firecifret produktionsgrensnummer ud for beløbet i konteringen. Der er ikke kontrol på, om det er det rigtige produktionsgrensnummer, der er påført.

Ad 2 Kontroller i forbindelse med automatisk dataoverførsel og e-faktura

Der findes ikke automatik omkring aflusning af data via automatisk dataoverførsel eller hvis data konteres via e-faktura. Datakvalitet af data fra automatisk dataoverførsel skal sikres via en korrekt relation mellem varegruppenumre hos leverandører/ aftagere og kontonumre i Ø90. Hvis der oprettes ny varekontonumre hos en leverandør/aftager, skal der ligeledes defineres en varegruppe relation til det relevante kontonummer i Ø90.

Alle varelinjer på fakturaen skal have en kobling til et kontonummer. Tilsvarende gælder for alle de varer, hvor kvantum er relevant information. Disse skal være entydig defineret og kobles til samme kontonummer som beløb, men til KV1 eller KV2.

Hvis der er kvalitetssikring af, at vare- kontorelationerne er på plads, skal næste step klares via Control i Ø90 og ikke ved udbygning af aflusning på posterne.

Control kan vælges i Ø90 og ud for hvert kontonummer, kan man på lands-, kreds- eller ejendomsniveau angive 'J' for ja til control eller 'N' for nej til, at dette kontonummer skal vises, når der foretages control. Control foretages på posterings i kasseregistreringen uanset konteringsmetode.

Posterings, der mangler kontonummer eller hvor et forudkonteret beløb skal splittes op på flere kontonumre, kan fanges via Control.

I control-billederne er det muligt at tjekke, om der er angivet KV1 og KV2, hvor det ønskes. Men der kommer ingen automatiske meldinger på manglende angivelser. Men ved at udvælge f.eks. månedlige kontrol af de væsentligste salgs- eller købsbilag, hvor der er krav om at der skal være angivet et antal enheder (KV1) og evt. også et kg pr enhed (KV2), har man mulighed for at finde disse fejl på bilagsniveau og relativt tidligt i processen. Funktionaliteten giver ligeledes mulighed for at sammenligne med sidste års tilsvarende data.

Overordnet giver Control mulighed for at tjekke de områder, hvor der er risiko for fejl i opsplitning af et beløb på kontonumre (f.eks. vedligehold) eller manglende oplysninger (KV1 eller KV2) (f.eks. salg af grise eller korn). Control giver ikke mulighed for automatisk at fremhæve en potentiel fejl. Dette kunne være tilfældet, hvis der var indbygget advarselsslamper eller lign., hvis en beregnet pris pr enhed var udenfor definerede grænser.

Ad 3 Kontroller i forbindelse med opgørelse

Der er et meget omfattende kontrolsystem i forbindelse med opgørelse af såvel moms, skat og årsrapport. Over 3.000 kontroller er indbygget i opgørelsessystemet. Disse er i vid udstrækning baseret på hvis/så og max./min. grænser.

Et eksempel er, at hvis der er omsætning i kr. på salg af byg, så skal der også være angivet en kvantum1 (mængde). Samtidig kontrolleres at prisen pr kg byg skal være mellem to grænser, der løbende ajourføres. Hvis grænser er 70 og 150, vil man i forbindelse med opgørelse af regnskabet i regnskabsbilledet i Ø90 få en fejlmelding, hvis beløbet er 155. Det giver revisorassistenten mulighed for at tjekke, om der er mangler i en af posterings, som ligger bag ved salg af byg. Der kan godt lægge adskillige posterings bag ved salg af byg.

Hvis alle bilag blev kontrolleret løbende i forbindelse med bogføring, burde fejlen være fundet tidligere i processen.

Ulempen ved kontroller i forbindelse med opgørelse er, at der kontrolleres på summen af årets konterings indenfor et kontointerval. Der kan godt være enkelt bilag, der er fejlløst uden at det bliver fanget i kontrollen. Er der ti handler indenfor et år og en af disse mangler kvantum, kan f.eks. en enhedspris nemt være mellem to kontrolgrænser, selv om der er fejl i en af posterings.

Kontroldefinitioner / Generel kontoopsamling										
300000	Pris pr. kg korn i omsætning ligger udenfor grænser. Oms.=ekst. oms. + eft. post. + int. oms. - konjk., gennemsnit for konto 3000-3016/3880 10 (bemærkning)									
Hvis-formel:	10	R1=/R2 ELLER R3>0								
Så-formel:	15	R1<=R2<=R3								
Udfaldstekst nr.:	01	Nedre grænse				Pris		Øvre grænse		
Overordn.gen.løb		Ingen								
Isæt konto:	Gr:	Sp:	-1	St:	-1	Pr:	-1	V:	P:	HF:
Var.tekst/Gen.løb	S1:	N	S2:	N	S3:	N	S4:	N		
Kontrolgrænser:	G	0,70 GR2				1,50				

Kontroller i forbindelse med opgørelse kan være mere eller mindre finmaskede. Ovennævnte vedrører korn i alt. Nedennævnte vedrører udelukkende en kornart. Hvor finmasket en kontrol skal være, er udelukkende et spørgsmål om behov og en afvejning af værdi i forhold til det ekstra arbejde, kontrollen måtte medføre i opgørelsessituationen.

300602	Kg pr. ha. vinterbyg ligger udenfor grænser											
Hvis-formel:	11	R1>R2 OG R3>0										
Så-formel:	15	R1<=R2<=R3										
Udfaldstekst nr.:	02	Nedre grænse					Kg		Øvre grænse			
Overordn.gen.løb	Ingen											
Isæt konto:	Gr:	Sp:	-1	St:	-1	Pr:	-1	V:	P:	HF:		
Var.tekst/Gen.løb	S1:	N	S2:	N	S3:	N	S4:	N				
Kontrolgrænser:	G	2.000,00	GR2	12.000,00								

Kontrolsystemet giver mulighed for at tilføje nye kontroller – baseret på samme principper, nemlig at der kontrolleres på periodens data og sum af kontonumre og ikke de enkelte posterings.

Ad 4. Kontroller i forbindelse med fordelingsanalyser

I forbindelse med indførelse af driftsgrensanalyser i Ø90, blev der indført en række fordelingskontroller, som har til formål at tjekke, at de flytninger af data mellem driftsgrene, der finder sted ved regnskabsopgørelsen, er på et fornuftigt niveau. Herunder at der ikke glemmes at tildele en driftsgren en andel af bestemte omkostninger – f.eks. energi eller arbejds løn. Består mark-driftsgrenene f.eks. af grovfoder, kartofler og et mindre areal med korn (salgsafgrøder) skal kornarealet tildeles energi eller arbejdskraft, selv om det kun udgør en lille del af det samlede areal.

En typisk fordelingskontrol fremgår her

803052 Der er fordeling på salgsafgrøder i driftsgrensanalysen, men ingen omkostninger til planteværn													
Hvis-formel: 10 R1>=R2 OG R3 >=0													
Så-formel: 15 R1<R2													
Udfaldstekst nr.: 99													
Overordn.gen.løb Ingen													
Isæt konto: Gr: Sp: -1 St: -1 Pr: -1 V: P: HF:													
Var.tekst/Gen.løb S1: N S2: N S3: N S4: N													
Kontrolgrænser: G 0,00 GR2 0,00													
S FM	Løb	Konto/refnr.				Sted		Prod Felt		Forteg	Konstant	Gen	
H Ld	Nr.	Fra	s1	Til	s2	V	P	Fra	Til	Fra TilNavn	Type +/-	V Løb	
H a	001											5.910,000	
H j	001	3279	09	3279	09					OPL SUP			
H r	001	3279	09	3279	09					OPL SUP			
H v	001											5.909,000	
H v	002	3000	67	3000	67					OPL SUP			

I forbindelse med opgørelser af driftsgrene antages det, at der bør være et eller andet niveau for planteværn pr. hektar, hvis der er samlede omkostninger til planteværn. Her er kravet, at hvis der er areal på driftsgren 5910 (salgsafgrøder), skal der være et beløb mindre end nul til planteværn pr hektar. Der er dog lavet undtagelse for økologiske bedrifter.

Kontrollen har til formål at sikre, at man er opmærksom på at planteværn skal fordeles ud på de relevante driftsgrene.

Fordelingskontroller kommer efter, at opgørelsen har været igennem alle opgørelseskontroller, og kommer som et overordnet niveau i forhold til disse.

Ad 6 Manuelle kontroller

For at sikre at driftsgrensopgørelser har et validt niveau til benchmarking, er der opbygget et kontrolsystem baseret på, at overførte regnskaber til ØDB løbende bliver kontrolleret på hovedtal og på sammenhænge mellem driftsgrene og totaløkonomi.

I forbindelse med overførslen til ØDB foretages en individuel vurdering af, om driftsgrenen er ser korrekt ud, og om der er sammenhæng til bedriftens totaløkonomi, hvis f.eks. fremstillingsprisen for smågrise er uden for intervallet 280 – 480 kr. pr gris.

Hvis det konkluderes, at driftsgrenen ikke kan godkendes til benchmarking og analyser, ændres status til ikke-godkendt i stedet for godkendt, som driftsgrene var født med. Via Regnskabsdatabanken (RDB) får den lokale rådgivningsvirksomhed besked om dette. De kan så acceptere, at den er ikke-godkendt eller de kan tjekke for fejl i data.

Rækkenavn	Sum af Fremstillingspris pr. smågris	Sum af Daekningsbidrag	Sum af Aarets resultat	Sum af Bundet kapital	Sum af Prod grise pr. årss
2008893	280	7888,73	3445,75	25677,49	31,9
1666214	633	7932,22	2627,64	21830,03	33,2
1990428	496	3908,01	-1254,9	10121,41	27,9
1702131	0	6876,16	2990,23	16432,85	0
2007058	-144	19408,27	8722,86	64970,44	0
1705454	549	6925,76	932,79	9764,61	34,7

Opdatering af Data
(Makroen skal tilpasses hvis man tilføjer nye variable til SQL koden)

Opdatering af Grænser

Godkendte

Godkendte

Ikke Godkendte

GodkendtA2662

0

1

00:00:00

01-01-1900

Grænser

Variabel	Nedre	Øvre
Fremstillingspris pr. smågris	280	480

Manuelle kontroller anvendes således til at tjekke beregnede værdier som fremstillingspris pr enhed, sammensætningen af kapitalomkostninger og andre forhold, som ikke udelukkende kan kobles op på ganske få informationer indenfor et konkret kontointerval.

Her handler det primært om at se på sammenhænge i data på tværs af f.eks. driftsgrene og til hele virksomheden. Denne mulighed findes ikke (nemt) i Ø90, og dermed ikke i selve opgørelses- eller bogføringssituationen.

Ad 6 Kontroller i forbindelse med budgettering

Der er ikke indbygget kontroller i forbindelse med udarbejdelse af budgetter.

Ad 7 Kontroller i forbindelse med budgetopfølgning

Der er ikke indbygget kontroller i forbindelse med udarbejdelse af budgetopfølgning.

Analyse af kortperiodiske data vedrørende salg og køb af korn

En tidligere undersøgelse af fakturaer fra grovfoderselskaber vedrørende køb og salg af korn viste, at når der analyseres på de løbende posteringer uden, at disse er kontrolleret, vil der være mangler eller fejlregistreringer ved kvantum 1 i et ikke ubetydeligt omfang.

Disse afvigelser findes normalt af regnskabsassistent/revisor i forbindelse med opgørelse af årsrapport ved regnskabsårets afslutning. Gennem efterposteringer vil den manglende kvalitet på kortperiodisk niveau således blive udbedret, når data anvendes på årsbasis.

For korrekt mængdeangivelse skal der være kontroller af enhedspris med max/min angivelse.

Analyse af data på posteringsniveau

Smågrise salg

Ved salg (og køb) af 30 kg's grise skal vi have gennemsnitsvægt med. Den må kunne samles op som kv2 oplysning. Ved SPF må den kunne aflæses på efaktura, men det skal også med ved andre handler.

Tjek af 5.000 posteringer viser, at over 80 % er på plads med antal. Og at det er kutyme at kvantum 1 (stk. grise) med. En klassisk fejl er, at der tastet forkert og at dette først fanges ved opgørelse eller slet ikke fanges.

Fakturanr. 108976:				
Smågris	Blå SPF+Myc+Ap12	799 Stk.	530,00	423.470,00
Vægtregulering 25-30 kg				
Vægtregulering 25-30 kg		-3.290 Kg	5,76	-18.950,40
Kasserede smågrise		1 Stk.		
1 utrivelig+sadelleje				

Da fingeren tilsyneladende fik et 9-tal for meget med, blev det til nedenstående:

Kontonr	Konto	Posteringstekst	Beloeb	Kvantum	Kvantumsbetegnelse
341700	Smågrise	Porc-Ex fakt. 108976	404444,6	7999	Stk

Og prisen pr gris bliver 51 kr. i stedet for 506 kr., som er den korrekte pris. Fejlen vil muligvis blive fundet senere i processen ved budgetopfølgning eller årsafslutning, men det er ikke en selvfølge, da en enkelt fejlregistrering af kvantum kan drukne i mængden, hvis der er mange posteringer, og prisen pr enhed samlet set ser rimelig ud set i et fagligt perspektiv.

Der er uensartet tilgang til, om antallet af solgte grise indeholder de kasserede grise i antal. Det mest almindelige er nok, at det antal, der tælles på lastbilen, registreres som antal solgte uafhængigt af, at der på fakturaen efterfølgende er angivet grise som kasseret eller med fradrag. Beløbsmæssigt er det altid nettosalgsbeløbet, som registreres. Hvis der er solgt 100 grise á 500 kr., og to er kasseret bliver beløbet 49.000 kr. og antal stadig 100. Det vil sige den registrerede pris pr gris er 490 kr. Hvis sælger står for transport, vil porttillægget ydermere indgå i prisen pr gris.

Vi skal være meget skarpe på, at kg-regulering (og nok også andre fradrag/tillæg) ikke kommer som selvstændige posteringslinjer og får sin egen enhedsberegning., som der er et eksempel på nedenfor.

Kontonr	Konto	Posteringstekst	Beloeb	Kvantum	Kvantumsbetegnelse	Prodgrennr
341700	Smågrise	Noteringstillæg/fradrag - 30-kg gri	35055	0	Stk	7100

I nogle tilfælde vil her være angivet kvantum og i andre ikke. Ovenfor er uden og nedenfor med kvantum 1 på kg-regulering. Der er på landsniveau ikke defineret kontonumre til kg-tillæg eller andre tillæg/fradrag.

Kontonr	Konto	Posteringstekst	Beloeb	Kvantum	Kvantumsbetegnelse
341704	Kiloregulering smågrise	Salg af 30 kg smågr	-43152,41	-7851	Stk

Konklusionen vedrørende køb/salg smågrise er, at enhedsprisen skal beregnes ud fra nettobeløbet, hvor kg-regulering, nedslag eller tillæg i pris, transport tillæg eller fradrag indgår. Antallet er det antal, der indgår i handlen, før kasserede er trukket fra. Det er nødvendigt, at vægt skal opfanges – enten som gennemsnit eller total vægt - og indgå i oplysningerne.

En væsentlig forklaring på at der er relativt mange, der har priser på smågrise, der er for lave ud fra en faglig betragtning, er, at der i vist omfang også indgår fravænnede under 3417 00. Det bør ifølge landskontoplanen konteres under 3417 10-19.

Det er ud fra et hensyn til benchmarking særdeles uhensigtsmæssigt, at to dyregrupper indgår på samme kontonummer. Det bør forhindres via tydelig vejledning, gennemgang af kontoplan på bedriftsniveau samt via kontrol af enhedspris.

Opstramning af kontrol på bilagsniveau, så pris/mængde og enhedspris giver mening, opsamling af vægt samt fokus på anvendelse af de rette kontonumre til fravænnede grise, bør løfte niveauet.

Køb af gødning

Ved automatisk overførte data er der normalt angivet mængde og også et relevant kontonummer. Dog ses også data, hvor mængdeangivelser mangler. Ved e-faktura er det lidt oftere, at der mangler mængder end ved automatisk dataoverførsel.

Det er en udfordring, at cirka 25 % af konteringerne er på det generelle kontonummer for gødning, nemlig '4020 00-99 Handelsgødning'. Her mangler 15 % af alle konteringer mængdeangivelse. Men dette er for så vidt også uden betydning, da man ikke kan beregne priser, når man ikke kender gødningens indhold. Man kan heller ikke beregne det anvendte antal N, P og K, når man ikke kender gødningens indhold. 3 – 5 % har forkert enhed ved 4020 00-99 handelsgødning – typisk hkg eller 50 kg i stedet for kg.

Gødning på konto 4021 00-09 (NPK-gødning) anses for at være en ensartet gødning. 95 % har her korrekt angivelse af beløb og mængde. 2-3 % mangler mængde og 2-3 % har forkert mængdeangivelse. Dette er ud fra 600 handler, som er i datagrundlaget for analysen.

PK-gødning har der i analysens datagrundlag kun været 20 handler, og disse er registreret 100 % korrekt.

N-gødning på konto 4023 00-09 er der 2300 handler. Hvis vi ser bort fra småhandler, er 95 % korrekt. 1-2 % mangler mængde og tilsvarende har forkert mængdeangivelse. Der ses problemer med mængde, hvor der har været returvarer.

Billedet er tilnærmelsesvis det samme ved en række andre mindre anvendte gødningsarter.

Det er vores vurdering, at der ved årsafslutning flyttes gødning fra konto 4020 00-99 ud på de specifikke gødningsarter, idet analyse af gødningsmængder ud fra overførte regnskaber til SEGES' Økonomidatabase har en bedre andel på specifikke gødningsarter end ses ved posteringsdata.

Konklusionen ved gødning er, at der først og fremmest skal kontrolleres for, at man ikke anvender det generelle kontonummer (4020 00-99), men konterer direkte ud på de konkrete gødningsarter. 95 % af de specifikke gødningsarter er konteret korrekt. Der skal dog kontrolleres for, at mængde er angivet, og at prisen er indenfor et passende interval, så forkert enhed fanges. Ved returvarer skal det ligeledes kontrolleres, at der kommer mængder på.

Salg og køb af korn

Der er godt 5.000 posteringer med køb af korn i datamaterialet. Hvis der ses bort fra køb af små mængder, er der 5 %, der mangler mængdeangivelse. 1 % har forkert mængdeangivelse (typisk hkg i stedet for kg). Der er cirka 15 % posteringerne på korn generelt (4400 00-09). Men ved en hel del af disse er det i posteringstekst angivet, hvilken kornart der er købt, så der er viden til at placere posteringen på det rette kontonummer. Under korn generelt (4400 00-09) er der forholdsvis mange manglende mængdeangivelser og i

Øvrigt også returbeløb. I de tilfælde, hvor der er angivet et specifikt kontonummer f.eks. 4400 10-19 til foderbyg (1.200 posteringer), er der 4 % med forkert eller manglende mængdeangivelse.

Der er færre posteringer med salg af korn. 10 % er her placeret på salg af korn generelt (3000 00), selv om der er en posteringstekst, der angiver en specifik kornart. Der er adskillige, der anvender konto 3016 bland-sæd, og posteringsteksten er 'blandsæd'. Vi vurderer, at det kan være fra nabohandler, hvor der indgår flere kornarter i handlen, men det kan også være forkert kontering. Mængdeangivelse er stort set med alle steder.

Det vil være relevant med en max./min. kontrol på enhedsprisen for at undgå angivelse i hkg i stedet for i kg.

Konklusionen på køb og salg af korn er, at kvaliteten i dag er, at 90 - 95 % kommer korrekt med i grundposteringen. Resten skal klares ved, at der så vidt muligt ikke anvendes et generelt kontonummer, hvor det er muligt at være specifikt. Desuden skal der være max/min kontrol på enhedspris. Dette vil løse såvel problemet med manglende mængde som forkert enhed.

Foder eksklusiv korn

Ved færdigblanding kvæg er tjekket cirka 10.000 købsposteringer. Under 1 % mangler mængde, når ses bort fra de små leverancer. Forkert enhedsangivelse er tilsyneladende ikke et problem ved indkøbt foder. Positive posteringer mangler til tider mængder. Det er formentlig returvarer eller rabatter.

Tilsvarende gør sig gældende ved sofoder og andre færdigblandinger i kontointervallet er 4401 – 4406. Næsten alle posteringer i intervallet er korrekt med beløb og mængde. Bortset fra småkøb, returmængde, rabatter samt mindre omkostninger til aflæsning eller lignende.

Der er muligvis ikke altid taget tilstrækkeligt stilling til, hvordan disse småudgifter samt rabatter skal håndteres. På tværs af ejendomme indgår de sommetider på et generelt nummer og til andre tider på et specifikt kontonummer.

Konklusion

Der er behov for klare aftaler med dataleverandører om indhold på afregninger, så data opfylder det behov for informationer, der er nu og fremadrettet. Der skal med andre ord mere økonomifaglighed ind i aftalerne med dataleverandørerne.

I forbindelse med at kunne anvende kortperiodiske data til dashboard, eOverblik, benchmarking på månedlige priser osv., er der en række områder, som bør være kontrolleret, før data indgår i beregninger eller vises.

Det er nødvendigt at kontrollere

- mængder på hver faktura i de tilfælde, hvor der indgår beregninger pr. enhed. Det kan være ved
 - præsentation af fremstillingspris.
 - hvis priser pr. enhed vises
 - hvor mange handler indgår, og der beregnes pris pr. enhed. (For at undgå at en fejl forsvinder ved mange data)
- områder, hvor data bliver præsenteret eller anvendt opdelt, selv om data er på samme faktura og ikke umiddelbart er født med forskellige kontonumre. Det kan være vedligeholdsgifter, lønomkostninger, foderomkostninger, hvor der ønskes delt på driftsgrene på kort sigt.
- områder, hvor der ikke er muligt via efaktura eller lign. at opdele udgifter eller indtægter, men hvor det kan være meget relevant at opdele disse på kort sigt. Det kan f.eks. være lønomkostninger.

Følgende konkrete områder vil det være naturligt at kontrollere på fakturaniveau ved kortperiodiske data:

- Køb og salg af smågrise
- Køb og salg af korn
- Køb af gødning